

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WŚ.053.4.2023.PP
2809778.11262532.9136724
Warszawa, 01-12-2023

Szanowni Państwo,

w odpowiedzi na pismo z dnia 12 września 2023 r. dotyczące wprowadzenia rozwiązań zapewniających rekompensaty za szkody powodowane przez żurawie, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

W resorcie ds. rolnictwa oraz resorcie ds. środowiska zostały podjęte prace mające na celu wypracowanie nowych rozwiązań - systemu rekompensat za szkody wyrządzane przez ptaki objęte ochroną gatunkową w uprawach i płodach rolnych przez łabędzie, gęsi i żurawie oraz w rybostanie w stawach hodowlanych przez kormorany. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi aktualnie przesłało projekt do rozpatrzenia przez Radę Ministrów. Jednocześnie należy wskazać, iż resort środowiska dotychczas stale występował do resortu rolnictwa o zwiększenie kwot na rekompensaty wodnośrodowiskowe w programie Fundusze Europejskie dla rybactwa na lata 2021-2027.

Zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 września 2015 r. sygn. akt K 20/14, obowiązująca regulacja w zakresie zasad odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody powodowane przez 5 gatunków zwierząt (żubry, wilki, niedźwiedzie, rysie i bobry) jest zgodna z art. 32 ust. 1 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP. Ponadto, w orzeczeniu z 21 lipca 2014 r. sygn. akt K 36/13 Trybunał Konstytucyjny opowiedział się przeciwko całkowitej automatyzacji refundacji szkód, zwracając uwagę, że działania odszkodowawcze Skarbu Państwa winny być powiązane z oceną działań prewencyjnych podejmowanych przez właścicieli i posiadaczy mienia, w którym zaistniała szkoda. Trybunał Konstytucyjny wskazał również, że działania zapobiegawcze „pozwalają z jednej strony na ochronę zagrożonych gatunków, które mogą swobodnie występować w formie dziko żyjącej, z drugiej zaś zapobiegają powstawaniu szkód w gospodarce człowieka lub je minimalizują. W połączeniu z istniejącymi zasadami odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez określone gatunki zwierząt chronionych jest to rozwiązanie realizujące standardy konstytucyjne”.

W ramach działań prewencyjnych, na podstawie art. 56 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody¹ regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, na wniosek podmiotów, w których interesie jest zminimalizowanie szkód, wydają zezwolenia m.in. na płoszenie i niepokojenie osobników gatunków objętych ochroną oraz na eliminację osobników gatunków objętych ochroną częściową. Ponadto Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska lub minister właściwy do spraw środowiska (na obszarze parku narodowego) może wydać zezwolenie na eliminację osobników gatunków objętych ochroną ścisłą. Należy podkreślić fakt, iż zezwolenia na odstępstwa od zakazów wydawane są na wniosek podmiotu, w którego interesie leży dana czynność. Warto przy tym wskazać, iż wydane decyzje przyznają stronom prawo do odstępstwa od obowiązujących zakazów, nie mają zaś charakteru nakazowego. Wnioskodawca może więc wykorzystać udzieloną derogację w całości lub w części, jednak nie ma takiego obowiązku. Należy zauważyć, że w ostatnich latach resortowi środowiska nie sygnalizowano problemów w stosunku do trudności w realizacji procedury uzyskiwania zezwolenia na płoszenie zwierząt chronionych.

Jednocześnie należy wskazać, że z raportów o wydanych zezwoleniach na odstępstwo od zakazów obowiązujących w stosunku do ptaków objętych ochroną gatunkową wynika, że nie było zbyt dużego zainteresowania wśród rolników na otrzymanie takich odstępstw. Przykładowo, w całej Polsce w 2022 r. wydano jedynie 8 decyzji derogacyjnych dotyczących żurawi w związku z potrzebą zminimalizowania szkód w odniesieniu do upraw rolnych.

Z wyrazami szacunku

Do wiadomości:

1. Krajowa Rada Izb Rolniczych, adres e-mail: sekretariat@krir.pl

¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.